

2. Прохорова О. С. Деякі питання обліку дебіторської та кредиторської заборгованості бюджетних установ / Прохорова О. С. // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2010. – № 3(7). – С. 100–104.
3. Про надання роз'яснень щодо обліку зобов'язань розпорядників бюджетних коштів : Лист Державного казначейства України від 16.02.09 р. № 1504/480-2380 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main/cgi?nreg=2755-11.
4. Гуцайлюк Л., Хорунжак Н. До питання обліку дебіторської заборгованості у бюджетних установах / Галицький економічний вісник. — 2009. — № 1. — С. 152-155.
5. Яцишин, С. Р. Суб'єкти державного сектору в структурі економіки держави / Світлана Романівна Яцишин // Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф. [Тернопіль, 10-11 жовтня 2014 р.] - Тернопіль: ТНЕУ, 2014. - С. 181-182. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/17261>
6. Яцишин, С.Р., Бенько, І. Д. Форми реорганізації підприємств у процесі укрупнення / С.Р. Яцишин, І.Д. Бенько // Сталий розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал. Випуск 2 (27), 2015. – Хмельницький, 2015. – С. 98-108. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/15743>

Яцишин С. Р.

кандидат економічних наук, доцент,

Мандзюк М. Ю.

студент

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

В процесі використання основних засобів (ОЗ) вони втрачають свої первинні характеристики, тобто зношуються. Тож під час їх обліку обов'язковим є нарахування амортизації.

У бухгалтерському обліку під амортизацією розуміють систематичний розподіл вартості необоротних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації) [4]. А тому одним з показників, який бере участь у розрахунку амортизації, є строк корисної експлуатації основних засобів – це період часу, протягом якого установа державного сектору економіки очікує використовувати активи за їх призначенням.

Для обґрунтованого встановлення строків експлуатації об'єктів ОЗ необхідно враховувати такі чинники:

- очікуваний час використання об'єкта виходячи з його очікуваної потужності або фізичної продуктивності;
- очікуваний фізичний та моральний знос з урахуванням інтенсивності використання об'єкта, якості сервісного обслуговування, а також змін та вдосконалення виробництва;
- правові або інші обмеження щодо використання об'єкта основних засобів.

Для визначення строку корисної експлуатації ОЗ установи ДСЕ можуть керуватися Типовими строками корисної експлуатації ОЗ, які сформовані на основі Методрекомедацій щодо облікової політики [1].

Доцільно зазначити, що на ОЗ установ та організацій, що утримуються за рахунок бюджетних коштів амортизаційні відрахування не проводяться, а здійснюється нарахування зносу. Від ступеня обґрунтованості порядку визначення зносу ОЗ залежить ефективність

усієї системи управління майном. Таким чином, система нарахування зносу ОЗ установ та організацій ДСЕ має виконувати такі функції:

- володіти нормативами, що відображають економічно раціональні терміни служби засобів праці до списання в розрізі окремих видів і груп ОЗ,
- більш точно відображати рух залишкової вартості окремих об'єктів ОЗ,
- стимулювати якісне утримання та експлуатацію ОЗ.

Зважаючи на особливості функціонування установ ДСЕ нарахування зносу на ОЗ не має на меті створення резерву для їх відновлення [6]. За економічною суттю сума нарахованого зносу показує, через який час об'єкт основних засобів втратить свою вартість. Суми нарахованого зносу відображають як зменшення вартості активів.

Відповідно до НПСБОДС 121 «Основні засоби» [3] амортизацію починають нараховувати з місяця, наступного за місяцем, в якому об'єкт ОЗ став придатним для корисного використання.

Об'єктом для нарахування амортизації є вартість, що амортизується. Вона, складається з первісної або переоціненої вартості ОЗ за мінусом їх ліквідаційної вартості. Тому бухгалтеру для розрахунку амортизації потрібно насамперед знати первісну або переоцінену вартість об'єкта та його ліквідаційну вартість.

Установи ДСЕ для нарахування амортизації на ОЗ, застосовують 2 методи: прямолінійний метод та метод «50 / 50» [2].

Для обліку й узагальнення інформації про нараховану протягом звітного періоду амортизацію, визнані втрати від зменшення корисності (відновлення корисності) та суму зносу (накопичену амортизацію) ОЗ, що підлягають амортизації, призначений рахунок 14 «Знос (амортизація) необоротних активів», а саме 1411 «Знос основних засобів».

Суму нарахованої амортизації відповідно до п. 8 розд. V Методрекомендацій ОЗ [2] установи державного сектору економіки відносять на збільшення суми зносу необоротних активів та витрат. Облік сум нарахованих амортизаційних відрахувань ОЗ слід вести на субрахунок 8014 «Амортизація». За дебетом – здійснюють нарахування амортизації, а за кредитом – списання таких сум на фінансовий результат виконання кошторису (бюджету), тобто списання на субрахунок 5511 «Фінансові результати виконання кошторису звітного періоду» при закритті рахунків витрат.

На загальну суму нарахованої амортизації складають меморіальний ордер № 17, дані з якого переносять до книги «Журнал-Головна».

Призупинити нарахування амортизації потрібно на період реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання чи консервації ОЗ. Поновити нарахування амортизації слід з місяця, що настає за місяцем введення об'єкта в експлуатацію після реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, консервації. Щоб облік основних засобів був правильним, слід пам'ятати, що амортизацію нараховуємо виходячи з нової балансової (залишкової) вартості ОЗ і переглянутого строку його корисного використання (якщо це мало місце) після визнання втрат від зменшення корисності необоротного активу та відновлення його корисності.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору, затвержені Наказом Міністерства фінансів України від 23 січня 2015 р. № 11. URL.: <http://www.vobu.com.ua/ukr/legislations/view/584>
2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, затвержені наказом Мініфіну від 23.01.2015 р. № 11. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15>

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», затв. наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202. URL.: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Щирська, О. В. Економічна сутність і бухгалтерське визначення амортизації / О.В. Щирська // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 8. – С. 68–74. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
5. Яцишин С., Матвійчук А. Облік основних засобів: порівняння П(С)БО з МСФЗ. *Економіка і ринок: облік, аналіз, контроль. Науковий журнал Тернопільського національного економічного університету*. Випуск 23. Тернопіль : Економічна думка, 2010. С. 286-296. URL.: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/17078>
6. Яцишин С.Р. Суб'єкти державного сектору в структурі економіки держави. *Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні* : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 жовтня 2014 р. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. С.181-182. URL.: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/16295>

Яцишин С. Р.

кандидат економічних наук, доцент,

Фартушинська І. І.

студентка

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ЗАПАСІВ УСТАНОВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Одним із важливих аспектів бухгалтерського обліку є оцінка об'єктів, подій та явищ, які відбулися в процесі господарської діяльності в установі ДСЕ. З побудовою та введенням в дію НПСБОДС здійснюється переосмислення значення оцінки, та відбувається зміна в її розумінні та сутності.

Оцінка формується як складова методів бухгалтерського обліку та впливає на формування інформації обліково-економічного характеру на всіх стадіях облікового процесу [4, 5]. А тому, під оцінкою розуміють представлення розмірів матеріальних цінностей, їх джерел та результатів діяльності у грошовому вимірнику.

Щоб здійснити правильну оцінку запасів установ державного сектору економіки їх необхідно класифікувати у процесі оприбуткування. Однак існує певна кількість факторів, від яких залежить їх класифікація, основними з них є віднесення запасів до відповідних видів.

Відповідно до НПСБОДС 123 «Запаси» [1], виділяють наступні види їх оцінок:

- балансова вартість активу, за якою актив включають до суми підсумку балансу;

- відновлювальна вартість, тобто теперішня вартість придбання;

- чиста реалізаційна вартість запасів, а саме: ціна реалізації яка очікувалась в умовах звичайної діяльності, за мінусом витрат на завершальний етап виробництва та реалізацію.

Оцінка запасів, вартість яких на момент оприбуткування достовірно визначити неможливо, формується в бухгалтерському обліку за справедливою вартістю, яка в подальшому проходить коригування до первісної.

Таким чином, НПСБОДС 123 «Запаси» [1] передбачає таку послідовність оцінки запасів (рис. 1).